

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS ŠIAULIŲ APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2026 m. kovo 17 d. Nr. 21RE3-91 (AG3-44/27-2026)
Šiauliai

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Giedriaus Jakubėno (posėdžio pirmininkas), Danutės Kulikauskienės ir Svetlanos Sinkevičienės (pranešėja), sekretoriaujant Ingridai Mačiulienei, dalyvaujant pareiškėjui X. Y., atsakovės Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos atstovėms G. G. ir V. J.,

Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka vaizdo konferencijos būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo X. Y. skundą atsakovei Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėjas X. Y. (toliau – ir pareiškėjas) 2026 m. kovo 12 d. Komisijoje priimtu skundu „Dėl administracinio nurodymo panaikinimo“ (toliau – ir skundas) prašo panaikinti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – atsakovė, Tarnyba) Priežiūros departamento Šiaulių apygardos priežiūros skyriaus (toliau – ir Priežiūros skyrius) 2026 m. vasario 3 d. sprendimą Nr. B6-(1.19 E)-1527 (toliau – Sprendimas), kuriuo pareiškėjui nurodyta ne vėliau kaip iki 2026 m. vasario 11 d. paskersti 5 asmeniniams poreikiams laikomas kiaules; pristatyti paskerstų kiaulių organų mėginius afrikinio kiaulių maro (toliau – AKM) tyrimams į artimiausią Tarnybos teritorinį padalinį.

Skunde nurodo patikrinimo aktu ŪGP-92 (toliau – Patikrinimo aktas) nustatytus biosaugos neatitikimus ir pažymi, jog jie buvo nedelsiant pašalinti. Pareiškėjo teigimu, Tarnybos atlikto patikrinimo metu užfiksuotos tikrovės neatitinkančios aplinkybės, t. y., nėra įrengtas kiaulių laikymo vietos aptvėrimas, nors patikrinimo metu aptvėrimas (tvora) faktiškai buvo, tai patvirtina pridedamos nuotraukos. Pažymi, kad nors pareiškėjo ūkis patenka į AKM priežiūros zoną, tačiau AKM pareiškėjo ūkyje nenustatytas, paskerdus dvi kiaules ir jas ištyrus Nacionaliniame maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institute, AKM taip pat nenustatyta; klinikiniai AKM požymiai nenustatyti; kiaulių judėjimas iš ūkio ar į ūkį nevyko daugiau kaip 3 mėnesius. Paaiškina, kad ūkyje laikomos likusios 5 kiaulės (viena kiaulė 1,5 metų, keturios kiaulės keturių mėnesių) skirtos tik asmeniniam vartojimui. Pareiškėjo teigimu, minėtos aplinkybės reiškia, jog kiaulėmis ar kiaulienos produktais neprekiuojama; nevykdoma gyvų kiaulių ar kiaulienos produktų platinimo veikla; nėra kontakto su medžiotojais; kiaulės laikomos uždaroje patalpose, apsaugotose nuo bet kokio kontakto su šernais.

Skunde pažymi, kad Tarnybos duotas nurodymas grindžiamas Tarnybos 2026 m. sausio 14 d. nurodymu Nr. B6-(1.19E)-447, kurį pareiškėjas buvo apskundęs Tarnybos direktorei, tačiau pareiškėjo argumentai ir faktinės aplinkybės nebuvo tinkamai įvertintos, o pakartotinis administracinis nurodymas priimtas formaliai, neatsižvelgiant į pasikeitusias faktines aplinkybes.

Pareiškėjo teigimu, atsižvelgiant į 2016 m. kovo 9 d. Europos parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/429 71 straipsnį ir 2019 m. gruodžio 17 d. Komisijos Deleguotąjį reglamentą (ES) 2020/687 (toliau – Reglamentas), atsakovė turėjo įvertinti aplinkybes, kad šiuo atveju reali AKM

grėsmė nenustatyta, rizika yra hipotetinė ir lokali, švelnesnių priemonių (stebėseną, biosaugos sustiprinimas) taikymo galimybės nebuvo svarstytos. Pareiškėjo teigimu, AKM priežiūros zonos prioritetas turėtų būti teikiamas stebėsenai, judėjimo ribojimams ir biosaugai, taip pat būtina vertinti, ar konkretus ūkis yra komercinis, Tarnybos įpareigojimas turėtų būti taikomas tik kaip kraštutinė priemonė (*lot. ultima ratio*).

Skunde teigia, kad Tarnybos Sprendime nurodytas Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymo (toliau – Veterinarijos įstatymas) 15 straipsnio 3 punktą atsakovei nesuteikia absoliučios diskrecijos taikyti kraštutines priemones, gyvūnų sunaikinimo priemonė turi būti taikoma laikantis proporcingumo ir būtinybės principų ir reikalauja konkretaus ir individualaus grėsmės vertinimo.

Pareiškėjo vertinimu, Tarnyba, priimdama Sprendimą, neatsižvelgė į visas nurodytas aplinkybes, jų individualiai nevertino, todėl skundžiamas Sprendimas neatitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) reikalavimų ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktikos.

Atsakovė atsiliepime nesutinka su pareiškėjo skundu ir prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovė atsiliepime nurodo, kad 2025 m. gruodžio 20 d. versliniame kiaulininkystės ūkyje, esančiame [duomenys neskelbtini], buvo nustatytas afrikinis kiaulių maras (minėta, AKM). Pagal Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2025 m. gruodžio 22 d. įsakymo Nr. B1-548 „Dėl afrikinio kiaulių maro protrūkio vietos paskelbimo, apsaugos ir priežiūros zonų nustatymo“ (toliau – Įsakymas, Apsaugos zonų nustatymas) 2.2 papunktį pareiškėjo kiaulių laikymo vieta patenka į nurodytu įsakymu nustatytą priežiūros zoną. Pažymi, kad 2026 m. sausio 13 d. Tarnybos Priežiūros skyriaus atlikto pareiškėjo ūkinių gyvūnų laikymo vietos neplaninio patikrinimo dėl biologinio saugumo priemonių ir ūkinių gyvūnų ženklavimo bei apskaitos atitikties teisės aktų reikalavimams metu nustatyta biologinio saugumo priemonių reikalavimų pažeidimų, todėl, atsižvelgdamas į tai ir siekdamas užkirsti užkrečiamųjų ligų plitimui kelią, Tarnybos Priežiūros skyrius 2026 m. sausio 14 d. raštu Nr. B6-(1.19 E)-447 „Dėl privalomo kiaulių paskerdimo“ (toliau – 2026 m. sausio 14 d. raštu) pareiškėjui nurodė paskersti laikomas kiaules (toliau – ir Nurodymas).

Atsakovė pažymi, kad nesutikdamas su Nurodymu, pareiškėjas 2026 m. sausio 19 d. pateikė skundą (Nr. reg. B5-2144(1.19 Mr)) (toliau – 2026 m. sausio 19 d. skundas). 2026 m. vasario 2 d. pareiškėjui buvo išsiųstas Tarnybos atsakymas (Nr. B6-(1.19 E)-1404), kuriuo pareiškėjas informuotas, kad Tarnybos Priežiūros skyriaus Nurodymas yra teisėtas, todėl pareiškėjo skundas dėl Nurodymo panaikinimo nėra tenkinamas. Nurodo, jog 2026 m. vasario 3 d. raštu (Nr. B6-(1.19 E)-1527) pareiškėjas buvo pakartotinai įpareigotas paskersti kiaules ir pareiškėjo 2026 m. sausio 19 d. prašymas „Dėl privalomo kiaulių skerdimo atidėjimo“ (minėta, Prašymas) buvo atmestas ir nurodyta kiaules paskersti ne vėliau kaip iki 2026 m. vasario 11 d.

Atsiliepime atsakovė nurodo, jog įpareigodama pareiškėją paskersti kiaules, vadovavosi Veterinarijos įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 9 punktu ir 15 straipsnio 3 dalies nuostatomis. Pažymi, kad pareiškėjas skunde teisingai nurodo, kad jo ūkis patenka AKM III trečiąją apribojimų taikymo zoną, nustatytą Įsakymu, kuris yra galiojantis norminis teisės aktas, taikomas visiems asmenims gyvenantiems nurodytoje teritorijoje. Atsiliepime teigiama, kad pareiškėjas nors ir nesutinka su Tarnybos priimtu sprendimu paskersti kiaules, tačiau pradėjo vykdyti šį nurodymą, tai yra paskerdė 2 iš 7 kiaulių, pareiškėjo su skundu pateikti dokumentai patvirtina, kad 2 paskerstos kiaulės nebuvo užsikrėtusios AKM. Akcentuoja, kad toks nurodymas buvo duotas siekiant užkardyti AKM plitimą.

Atsiliepime paaikškino, kad Tarnybos pareigūnai užfiksavo, jog kiaulių ūkyje yra nenaudojamos graužikų naikinimo priemonės, kiaulių laikymo teritorija nebuvo užtvirta, taip pat pasibaigęs dezokilimelio užpildo galiojimo laikas, tai reiškia, kad buvo pažeistas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos 2024 m. balandžio 3 d. įsakymo Nr. B1-438 „Dėl Biologinio saugumo priemonių reikalavimų neverslinėse ir verslinėse kiaulių laikymo vietose patvirtinimo“ 5.5 papunktis (užtikrinti, kad neverslinėje kiaulių laikymo vietoje būtų reguliariai naikinami graužikai, vabzdžiai ir kiti kenkėjai, o vabzdžių aktyvumo laikotarpiu kiaulių laikymo patalpos būtų apsaugotos nuo vabzdžių patekimo iš lauko (pvz., naudojant repelentus arba įrengiant tinklius ant ortakių ir varstomų langų)) ir 6 punktą (tvartas arba valda, kurioje yra tvartas, turi būti aptverta tvora (medine,

tinkline ir kt.), o prie įvažiavimo / įėjimo į tvartą arba valdą, kurioje yra tvartas, turi būti įrengti vartai. Tvorą ir vartai turi būti įrengti taip, kad į teritoriją, kur yra tvartas, arba valdą, kurioje yra tvartas, negalėtų nekontroliuojamai patekti pašaliniai asmenys, transporto priemonės, laukiniai, bešeimininkiai ir bepriežiūriai gyvūnai) ir 8 punktas (prie įėjimo į tvartą turi būti įrengti dezinfekciniai kilimėliai, užpildyti autorizuotais veterinariniais biocidiniais produktais pagal gamintojo instrukciją, kurių nebūtų įmanoma išvengti įeinant ir išeinant iš tvarto).

Atsakovė nurodo, kad atsižvelgdama į patikrinimo akte nurodytus teisės aktų reikalavimų pažeidimus, vadovavosi 2019 m. gruodžio 17 d. Komisijos Deleguotojo reglamento (ES) 2020/687 (minėta, Reglamentas), kuriuo dėl tam tikrų į sąrašą įtrauktų ligų prevencijos ir kontrolės taisyklių papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/429, 22 straipsnio 2 dalimi, kuri nustato, kad *Kompetentinga institucija, siekdama užkirsti kelią ligai plisti, gali, remdamasi epidemiologine informacija arba kitais įrodymais, apribojimų taikymo zonoje esančiuose ūkiuose vykdyti laikomų į sąrašą įtrauktų rūšių gyvūnų prevencinį žudymą pagal 12 straipsnio 1 ir 2 dalis arba jų skerdimą.*

Atsiliepime pažymima, kad kiaulių skerdimas Pareiškėjui buvo nurodytas kaip biologinės apsaugos priemonė, o ne dėl nustatytų biologinės apsaugos priemonių nesilaikymo. Teigiama, jog Konstitucinio Teismo nutarimuose taip pat ne kartą konstatuota, kad vienas iš konstitucinio teisinės valstybės principo elementų yra konstitucinis proporcingumo principas, kuris reiškia, kad įstatyme numatytos priemonės turi atitikti teisėtus ir visuomenei svarbius tikslus, kad šios priemonės turi būti būtinos minėtiems tikslams pasiekti ir kad jos neturi varžyti asmens teisių ir laisvių akivaizdžiai labiau, negu reikia šiems tikslams pasiekti (Konstitucinio Teismo 2010 m. birželio 29 d., 2013 m. gruodžio 20 d., 2021 m. balandžio 14 d. nutarimai).

Atsakovė atkreipia Komisijos dėmesį į tai, kad pareiškėjas gali kreiptis dėl kompensacijos. Kompensacijų atlyginimas yra reglamentuojamas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2022 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr.3D-710 „Dėl Paramos siekiant kompensuoti afrikinio kiaulių maro III zonos kiaulininkystės sektoriaus subjektų patirtus nuostolius taisyklių patvirtinimo“.

Skundas tenkintinas.

Ginčas šioje administracinėje byloje kilo dėl Tarnybos Sprendimo, kuriuo pareiškėjas pakartotinai įpareigotas įvykdyti Nurodymą paskersti kiaules, teisėtumo.

Iš į bylą pateikto 2026 m. sausio 13 d. Tarnybos Priežiūros skyriaus žemės ūkio veiklą vykdančio ūkio subjekto patikrinimo akto Nr. ŪGP-92 (minėta, Patikrinimo aktas) nustatyta, kad 2026 m. sausio 13 d. pavedimu Nr. PP-133 Tarnybos Priežiūros skyrius 2026 m. sausio 13 d. atliko pareiškėjo ūkinių gyvūnų laikymo vietos, esančios [duomenys neskelbtini], bandos gyvūnų neplaninį patikrinimą pagal kitų teisės aktų pažeidimus. Patikrinimo akte nurodyta, jog pareiškėjo ūkinių gyvūnų banda (28 galvijai ir 7 kiaulės) yra registruota Ūkinių gyvūnų registre.

Patikrinimo akte nustatyta, jog tikrinimas atliekamas vertinant kiaulių biosaugą ir jų registravimą bei ženklumą, gyvūnų augintinių gerovę ir ženklumą. Nustatyta, kad kiaulių laikymo teritorija neapverta, 7 kiaulės laikomos tvarte, 3 – garduose su metalinėmis, medinėmis pertvaromis, pažymėta, kad neįrengti dezinfekciniai kilimėliai, užpildyti dezinfekcine medžiaga. Tikrinimo metu nustatyta, jog kiaulių ūkyje X. Y. nenaikina graužikų, „atsargų neturėjo“. Patikrinimo akte pažymėta, kad tikrinimo metu valdoje laikoma viena kalytė, neženklinta mikroschema, nevakcinuota nuo pasiutligės, neregistruota GAR (Gyvūnų augintinių registre). Nurodyta, kad tikrinimo metu ūkinių gyvūnų laikymo vietoje telefonu atlikta fotofiksacija, su nuotraukomis supažindintas ūkinių gyvūnų laikytojas ir jos yra neatsiejama Patikrinimo akto dalis. Atlikus patikrinimą, dėl nustatytų pažeidimų parytos išvados, jog pažeisti Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 7 straipsnio 2 dalis ir 20 straipsnio 4 dalis reikalavimai bei Tarnybos direktoriaus 2024 m. balandžio 3 d. įsakymo Nr. B1-438 „Dėl Biologinio saugumo priemonių reikalavimų neverslinėse ir verslinėse kiaulių laikymo vietose patvirtinimo“ 5.5 papunkčių, 6 ir 8 punktų nuostatos. Atsižvelgiant į tikrinimo metu nustatytas aplinkybes, pareiškėjui nurodyta: vadovaujantis Veterinarijos įstatymo 15 straipsnio 3 dalimi ir įvertinus tai, jog kiaulių laikymo vieta neatitinka biologinio saugumo reikalavimų bei siekiant užkardyti galimą užkrečiamųjų ligų plitimo riziką, paskersti visas kiaulių laikymo vietoje

laikomas kiaules, gavus Tarnybos Priežiūros skyriaus raštišką nurodymą dėl kiaulių paskerdimo arba jas paskersti anksčiau nei įteiktas raštiškas nurodymas. Į artimiausią Tarnybos teritorinį padalinį pristatyti kiaulių organų (visą blužnį, vieną inkstą) tyrimams dėl afrikinio kiaulių maro, gavus atsakymus nedelsiant informuoti Tarnybos Priežiūros skyrių bei nurodyti įpareigojimai nedelsiant įsigyti priemones graužikų naikinimui ir iki 2026 m. vasario su naminio gyvūno (šuns) priežiūra ir graužikų naikinimu.

Iš į bylą pateiktų dokumentų matyti, kad pareiškėjas, nesutikdamas su 2026 m. sausio 14 d. raštu (Nurodymu), Tarnybos direktoriui 2026 m. sausio 19 pateikė skundą „Dėl nurodymo paskersti kiaules panaikinimo“ (minėta, 2026 m. sausio 19 d. skundas). Atsakovė, išnagrinėjusi minėtą skundą, atsakė 2026 m. vasario 2 d. raštu Nr. B6-(1.19E)-1527 (toliau – 2026 m. vasario 2 d. raštas), kuriuo skundas buvo atmestas ir Nurodymas paliktas galioti. Duomenų apie 2026 m. vasario 2 d. rašto apskundimą į bylą nepateikta.

Skundžiamas Sprendimas buvo priimtas, išnagrinėjus pareiškėjo prašymą „Dėl privalomo kiaulių skerdimo atidėjimo“ (2026 m. sausio 19 d., DBSIS reg. Nr. B5-2073(1.19 Mr (*toks prašymas į bylą nepateiktas*)). Sprendime nurodyta, jog Tarnybos Priežiūros skyriaus 2026 m. sausio 14 d. raštu pareiškėjui buvo nurodyta privalomai paskersti 7 kiaules ne vėliau kaip per 7 dienas nuo rašto gavimo dienos ir paskerstų kiaulių organų mėginius pristatyti į artimiausią atsakovės teritorinį padalinį. Sprendime pažymima, kad 2026 m. sausio 16 d. pareiškėjui įteiktu Nurodymu pareiškėjas buvo įpareigotas per 7 dienas nuo gavimo dienos turi paskersti 7 kiaules ir paskerstų kiaulių organų (visa blužnis ir vienas inkstas) mėginius pristatyti į artimiausią Tarnybos teritorinį padalinį. Sprendime pažymima, jog nurodytu terminu iš pareiškėjo negauta informacijos apie gautų nurodymų įvykdymą ir 5 laikomų kiaulių paskerdimą.

Sprendime nurodyta, kad Priežiūros skyrius, įvertinęs pateiktą Atsakymą (*data ir Nr. nenurodyti*), vadovaudamasis Veterinarijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 13 punktu, 15 straipsnio 3 punktu ir Nuostatų 12.5.1 papunkčiu bei įvertinęs Patikrinimo akte nustatytus teisės aktų pažeidimus dėl biologinio saugumo reikalavimų neverslinėse kiaulių vietose, siekiant užkirsti užkrečiamųjų ligų plitimo riziką ir 2026 m. vasario 2 d. rašte pateiktas išvadas pakartotinai nurodė: 1) ne vėliau kaip iki 2026 m. vasario 11 d. paskersti 5 laikomas kiaules savo reikmėms; 2) paskerstų kiaulių organų (visa blužnis ir vienas inkstas) mėginius Afrikinio kiaulių maro tyrimams pristatyti į artimiausią Tarnybos teritorinį padalinį; 3) po paskerdimo ne vėliau kaip kitą darbo dieną atnaujinti laikomų kiaulių skaičių ūkinių gyvūnų registre; 4) pateikti AKM tyrimo atlikimą patvirtinantį dokumentą – Tyrimų protokolą (kopiją, nuotrauką) el. p. info@vmvt.lt; 5) iki kiaulių paskerdimo datos laikytis neversliniams kiaulininkystės ūkiams taikomų biologinio saugumo reikalavimų. Priežiūros skyrius pažymėjo, kad dėl kliudymo įstatymo įgaliotiems pareigūnams įgyvendinti jiems suteiktas teises ar atlikti pavestas pareigas jų teisėtų reikalavimų ar nurodymų ir kolegialių institucijų ar valstybės pareigūnų sprendimų nevykdymo ar netinkamo vykdymo taikoma Lietuvos Respublikos administracinio nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 505 straipsnio 1 dalis.

Pareiškėjas, nesutikdamas su Sprendimu, pateikė skundą Komisijai. Pareiškėjo teigimu, priimant Sprendimą, neįvertintos pasikeitusios faktinės aplinkybės, atsakovės pakartotinai nustatytas įpareigojimas paskersti kiaules yra formalus ir nemotyvuotas, pažeidžia proporcingumo principą ir neatitinka VAĮ reikalavimų.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymas (toliau – Veterinarijos įstatymas), Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2015 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. B1-59 (toliau – įsakymas) patvirtintos Ūkio subjektų veiklos patikrinimų taisyklės (*galiojanti redakcija nuo 2024 m. lapkričio 1 d.*, toliau – Patikrinimo taisyklės), Tarnybos direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. B1-790 patvirtintas Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo Valstybinėje maisto ir veterinarijos tarnyboje aprašas (toliau – Aprašas).

Veterinarijos įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta, kad Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūnai, vykdydami valstybinę veterinarinę priežiūrą, be teisių, nustatytų kituose įstatymuose ir teisės aktuose, pagal savo kompetenciją turi teisę nekliudomi patekti į veterinarinės kontrolės subjektų patalpas, transportą ar teritoriją, kurioje veterinarinės kontrolės subjektai vykdo Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos kontroliuojamą veiklą, šių subjektų

darbo valandomis. Pagal šio straipsnio 1 dalies 9 punktą „nustačius užkrečiamąją ar įtarus labai pavojingą gyvūnų ligą, vadovaudamiesi šio įstatymo 15 straipsniu, duoti privalomus nurodymus fiziniams ar juridiniams asmenims, kitoms organizacijoms ar jų filialams dėl gyvūnų skerdimo ar nužudymo ir sunaikinimo...<...>“.

Veterinarijos 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, jog nustačiusi, kad gyvūnai serga užkrečiamąja liga, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, atsižvelgusi į ligos sukėlėjo pavojingumą, plitimo savybes, vietos geografinę padėtį ir kitas gamtines sąlygas, nustato gyvūnų užkrečiamosios ligos židinio teritorijos ribas, apsaugos ir priežiūros zonas, prireikus – ligos buferinę zoną, likvidavimo, kontrolės, stebėsenos, prevencijos ir biologinės apsaugos priemonės, įskaitant draudimą laikyti tam tikrus gyvūnus ar nurodymą juos paskersti, nugaišinti ar sunaikinti. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, nustačiusi, kad gyvūnų laikytojas nevykdo nustatyto draudimo laikyti gyvūnus ar nurodymo juos paskersti, nugaišinti ar sunaikinti, organizuoja gyvūnų nugaišinimą ir sunaikinimą bei mėginių paėmimą gyvūnų užkrečiamajai ligai nustatyti. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos patirtas gyvūnų nugaišinimo ir sunaikinimo bei mėginių paėmimo užkrečiamajai ligai nustatyti išlaidas atlygina gyvūnų laikytojai.

Pagal Veterinarijos įstatymo 20 straipsnio 2 dalį valstybinę veterinarinę kontrolę ir valstybinę veterinarinę priežiūrą atliekančių pareigūnų veiksmai ir sprendimai gali būti skundžiami įstatymų nustatyta tvarka.

Patikrinimo taisyklių 35 punktas Tarnybos pareigūnai, planinio ar neplaninio patikrinimo metu nustatę teisės aktų reikalavimų pažeidimų, kurie kelia fizinės / turinės / neturinės žalos pavojų visuomenei, kitų asmenų interesams ar aplinkai, gyvūnų sveikatai ar gerovei ir kuriuos ūkio subjektas gali pašalinti nedelsiant (jo veiklos tikrinimo metu), Patikrinimo akte turi nurodyti trūkumus ir įpareigoti ūkio subjektą pašalinti juos nedelsiant. Jeigu ūkio subjektas trūkumų pašalinti nedelsiant (jo veiklos tikrinimo metu) negali, nustatomas ir Patikrinimo akte nurodomas ne ilgesnis kaip 14 kalendorinių dienų terminas tokiems trūkumams pašalinti (35 punktas). Ūkio subjektas privalo ne vėliau kaip kitą darbo dieną pasibaigus trūkumo šalinimo terminui raštu ar elektroninėmis priemonėmis informuoti jo veiklą kontroliuojantį Tarnybos Priežiūros departamentą ir (ar) Tarnybos Priežiūros departamento apygardos priežiūros skyrių apie nustatytą trūkumų pašalinimą ir pateikti dokumentus, fotonuotraukas, kuriais patvirtinama, kad visi planinio ar neplaninio patikrinimo metu nustatyti trūkumai pašalinti (39 punktas).

Skundų dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos veiksmų ir (ar) neveikimo ir administracinių sprendimų teikimo, priėmimo ir nagrinėjimo Valstybinėje maisto ir veterinarijos tarnyboje tvarką nustato Aprašas (1.1 papunktis). Asmenų prašymus ir skundus Tarnyba nagrinėja, vadovaudamasi Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), ir Aprašą patvirtinusių įsakymu (Aprašo 3.1 papunktis).

Tarnybos veiksmai ir (ar) neveikimas ir priimti administraciniai sprendimai gali būti skundžiami Tarnybos Apraše nustatyta tvarka arba savo pasirinkimu tiesiogiai Lietuvos administracinių ginčų komisijai ar jos teritoriniam padaliniiui Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka arba atitinkamam administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka (Aprašo 6 punktas).

Komisija pažymi, jog Tarnyba atlieka ir viešojo administravimo funkcijas, todėl skundžiamam Sprendimui yra taikomi VAI 10 straipsnio 5 ir 6 punktų reikalavimai, jog individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės turi būti motyvuotos bei Taisyklių nuostatos (Aprašo 3.1 papunktis).

VAI 2 straipsnio 12 dalyje nustatyta, kad skundas – asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti. Pagal minėto straipsnio 5 dalį administracinis sprendimas – teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų

grupei. VAĮ 3 straipsnio 5 punkte nurodytas išsamumo principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Taisyklių 35 punktas nustato, kad prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją

Nagrinėjamu atveju taip pat pažymėtina, kad įgyvendindamas diskrecijos teisę, viešojo administravimo subjektas privalo atidžiai iširti, paremti savo vertinimą argumentais, kurie yra reikšmingi ir kurie pagrindžia jais remiantis padarytas išvadas, atspindi faktines aplinkybes tokias, kokios jos iš tikrųjų yra, bei kurių pakanka pagrindimui, ir atsižvelgti į visus svarbius veiksnius (*šiuo aspektu žr. LVAT 2014 m. vasario 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A662-563/2014*).

Įvertinusi skundo turinį ir pareiškėjo posėdžio metu išsakytus argumentus bei atsižvelgdama į byloje nustatytas aplinkybes, Komisija sprendžia, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjo tikslas yra apginti, jo teigimu, pažeistą teisę dėl įpareigojimo paskersti 5 kiaules, neatsižvelgiant į Patikrinimo akte nustatytus ir pareiškėjo pašalintus pažeidimus, todėl pareiškėjo kreipimasis atitinka VAĮ 2 straipsnio 12 punkto nuostatas. Minėta, jog atsižvelgiant į Patikrinimo akte nustatytus pažeidimus bei siekiant užkirsti užkrečiamųjų ligų plitimo riziką, Sprendime pareiškėjui pakartotinai nustatytas minėtas įpareigojimas.

Minėta, kad Tarnybos duotus nurodymus (įpareigojimus) pareiškėjas turėjo įvykdyti per 7 dienas nuo 2026 m. sausio 14 d. rašto, kuris buvo įteiktas 2025 m. sausio 16 d., gavimo dienos, t. y. iki 2026 m. sausio 23 d. Iš į bylą pareiškėjo pateiktų Tarnybos Priežiūros skyriaus Nacionalinės maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto laboratorijoje mėginių paėmimo gyvūnų ligoms tirti 2026 m. sausio 22 d. akto Nr. 57MTA-309 ir 2026 m. sausio 26 d. akto Nr. 57MTA-349 (toliau – Tyrimo aktai) matyti, kad ištyrus pareiškėjui priklausančių 2 kiaulių organus (blužnis ir inkstus), AKM nerasta. Taip pat į bylą pateikti privataus veterinarijos gydytojo 2026 m. sausio 19 d. pareiškėjo šuns (kalytės) vakcinavimą nuo pasiutligės ir kitų ligų patvirtinančių dokumento kopijos. Iš bylos medžiagos matyti, kad pareiškėjas kartu su 2026 m. sausio 19 d. skundu Tarnybai taip pat pateikė dezinfekcinio skysčio įsigijimo čekio kopiją ir nuotrauką bei graužikų naikinimui skirtų nuodų čekio kopija ir nuotrauką, taip pat – kiaulių laikymo vietos tvoros nuotraukas.

Tarnybos direktoriaus 2025 m. gruodžio 22 d. įsakymo Nr. B1-548 „Dėl Afrikinio kiaulių maro protrūkio vietos paskelbimo, apsaugos ir priežiūros zonų nustatymo (toliau – AKM zonų nustatymas) 3.1.2 papunktyje Tarnybos Priežiūros skyriui nurodyta duoti ūkio subjektams nurodymus, reikalingus Deleguotojo reglamento (to 13–61 straipsnių nuostatomis įgyvendinti, suteikti Deleguotajame reglamente (ES) 2020/687 (toliau – Reglamentas) nustatytus leidimus ir išimtis dėl atitinkamų draudimų ir apribojimų taikymo AKM protrūkio vietoje, apsaugos ir priežiūros zonose. (to 13–61 straipsnių nuostatomis įgyvendinti, suteikti Deleguotajame reglamente (ES) 2020/687 (toliau – Reglamentas) nustatytus leidimus ir išimtis dėl atitinkamų draudimų ir apribojimų taikymo AKM protrūkio vietoje, apsaugos ir priežiūros zonose.

Reglamento 22 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad kompetentinga institucija, siekdama užkirsti kelią ligai plisti, gali, remdamasi epidemiologine informacija arba kitais įrodymais, apribojimų taikymo zonoje esančiuose ūkiuose vykdyti laikomų į sąrašą įtrauktų rūšių gyvūnų prevencinį žudymą pagal 12 straipsnio 1 ir 2 dalis arba jų skerdimą. Atkreiptinas dėmesys, jog Reglamento bendrojoje dalyje nustatyta, kad tikslinga išsamiai nustatyti kontrolės priemones, taikomas nustatytuose susijusiuose ūkiuose ir vietose. Kad tos priemonės būtų veiksmingos, jos turėtų būti lanksčios ir proporcingos ir be nereikalingos naštos veiklos vykdytojams ar kompetentingoms institucijoms. Todėl kompetentingoms institucijoms turėtų būti leidžiama nukrypti nuo bendrųjų nuostatų išskirtinėmis aplinkybėmis, atlikus rizikos vertinimą (22); nuostatos dėl kontrolės priemonių, taikomų priežiūros zonoje, turėtų apimti bendrąsias ir konkrečias taisykles dėl gyvūnų, iš tų gyvūnų gautų produktų arba kitų medžiagų, kurios gali būti užkrėstos. Jos taip pat turėtų apimti nukrypti leidžiančias nuostatas, kad būtų galima kontrolės priemones taikyti proporcingai. Kontrolės priemonių intensyvumas ir nukrypti leidžiančios nuostatos, teikiančios galimybę jas taikyti proporcingai, turėtų atitikti priežiūros zonoje esančią mažesnę ligos plitimo riziką, tačiau reikėtų

užtikrinti pakankamas kontrolės priemonės, kad būtų išvengta bet kokios tolesnio ligos plitimo rizikos (29).

Byloje nėra ginčo, jog pareiškėjo ūkinių gyvūnų (įskaitant ir kiaules) laikymo vieta įeina į aplink AKM protrūkio vietą nustatytą apsaugos zoną (AKM zonų nustatymo 2.2.2 papunktis ir AKM žemėlapis), pareiškėjas ginčija, jog Nurodymas paskersti likusias kiaules taikomas, neatsižvelgiant į pašalintus pažeidimus bei neįvertinus kitas Sprendimo priėmimui svarbias aplinkybes. Komisija sutinka su atsakove, jog ji turi teisę reglamentavimu nustatytomis priemonėmis užtikrinti AKM plitimą į apsaugos zonas patenkančiose ūkiuose, tačiau, atsižvelgiant į minėtas Reglamento bei Veterinarijos įstatymo 15 straipsnio 3 dalies nuostatas, matyti, kad teisės aktai nenustato draudimo taikyti išimtis bei atlikus rizikos vertinimą, aptariamus įpareigojimus nustatyti lanksčiai ir proporcingai. Atsakovė atsiliepime nurodytu Reglamento 22 straipsnio 2 dalimi, juo, kaip teisiniu pagrindu, Sprendime nesivadovavo. Minėta, kad priimant Sprendimą, atsakovė vadovavosi ir Patikrinimo akte tyrimo metu nustatytais pažeidimais bei duomenimis, tačiau atsiliepime pažymėjo, kad pareiškėjui kiaulių skerdimas nurodytas kaip biologinės apsaugos priemonė, o ne dėl nustatytų biologinės apsaugos priemonių nesilaikymo. Dėl nurodytų aplinkybių neaišku, ar patikrinimo metu nustatyti pažeidimai ir jų pašalinimas turėjo esminės reikšmės ir/ar lėmė arba turėjo įtakos pakartotinai įpareigojant pareiškėją paskersti kiaules, ar nagrinėjamu atveju galėtų būti taikomos kitos apsaugos priemonės (pvz., Reglamento 23 straipsnio „Nuo apribojimų taikymo zonoje taikomų priemonių nukrypti leidžiančios nuostatos“), todėl darytina išvada, kad nėra aiškūs visi faktiniai ir teisiniai Sprendimo priėmimo motyvai. Nustatyti trūkumai apribojo pareiškėjo galimybes aiškiai suvokti Sprendimo turinį bei nurodymo paskersti kiaules privalomumą, tokią išvadą patvirtina ir Komisijai pateikto skundo bei pareiškėjo posėdžio metu išsakyti argumentai. Nurodyti Sprendimo motyvacijos trūkumai laikytini esminiu VAĮ 3 straipsnio 5 punkte įtvirtinto išsamumo principo ir 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktų pažeidimas bei yra pagrindas panaikinti Sprendimą.

Komisija pažymi, jog sprendimas, kuriuo buvo panaikintas viešojo administravimo subjekto priimtas administracinis aktas, nereiškia, jog viešojo administravimo subjektas neturi teisės priimti tokias pačias teises pasekmes pareiškėjui sukeltą sprendimą – viešojo administravimo subjektas gali priimti bet kokią sprendimą (ir tokį patį, koks buvo priimtas anksčiau), tačiau jame turi būti teisingai ir aiškiai nurodyti tokio sprendimo priėmimo teisiniai bei faktiniai pagrindai bei motyvai.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjo X. Y. skundą tenkinti.

panaikinti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Priežiūros departamento Šiaulių apygardos priežiūros skyriaus 2026 m. vasario 3 d. sprendimą Nr. B6-(1.19 E)-1527 bei įpareigoti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybą pareiškėjo prašymą „Dėl privalomo kiaulių skerdimo atidėjimo“ Nr. B5-2073(1.19 Mr) išnagrinėti iš naujo ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą per 10 darbo dienų nuo šio sprendimo įsiteisėjimo dienos.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos bylos šalys gali skusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Giedrius Jakubėnas

Komisijos narės

Danutė Kulikauskienė

Svetlana Sinkevičienė